

Streszczenie

Algorytmy komputerowe i sztuczna inteligencja stają się coraz bardziej powszechnym narzędziem realizacji strategii gospodarczej przedsiębiorców oraz kluczowym komponentem oferowanych przez przedsiębiorców produktów i usług, a wręcz fundamentem wielu modeli biznesowych. Niniejsza rozprawa doktorska ma na celu analizę potencjalnych wyzwań dla prawa konkurencji, jakie mogą wynikać z powszechnego wykorzystania technologii algorytmicznej i sztucznej inteligencji w działalności rynkowej przedsiębiorców oraz ocenę, czy aktualny stan prawa ochrony konkurencji jest adekwatny do wyzwań identyfikowanych w obszarach niedozwolonych praktyk przedsiębiorców oraz ich koncentracji. Punktem wyjścia niniejszych badań jest określenie możliwego szkodliwego wpływu algorytmów komputerowych i sztucznej inteligencji na stan konkurencji rynkowej. Rozważania prowadzone w ramach dysertacji koncentrują się na publicznoprawnym aspekcie ochrony konkurencji. Niniejsza dysertacja składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów, które zawierają także szczegółowe podsumowania oraz części zawierającej wnioski ogólne.

Rozdział I (*Pojęcie algorytmu i sztucznej inteligencji oraz ich klasyfikacja*) prezentuje definicje pojęć algorytm oraz algorytm komputerowy i sztuczna inteligencja, przyjmowane w literaturze typologie i klasyfikacje algorytmów komputerowych ujęte w sposób niewyczerpujący oraz ogólne założenia techniczne w sferze projektowania systemów algorytmicznych oraz sztucznej inteligencji oraz ich funkcjonowania.

Rozdział II (*Rynkowe implikacje algorytmów i sztucznej inteligencji*) obejmuje omówienie pozytywnych i negatywnych aspektów wpływu algorytmów komputerowych i sztucznej inteligencji na sytuację uczestników obrotu rynkowego, uwzględniając jego stronę popytową i podażową, w tym sytuację konsumentów. W rozdziale tym wstępnie zarysowane zostały także negatywne dla stanu konkurencji rynkowej skutki wykorzystania przez przedsiębiorców algorytmów komputerowych i sztucznej inteligencji jako narzędzi wykonawstwa i projektowania strategii gospodarczej oraz istotnych komponentów oferowanych przez nich towarów lub usług w optyce prawnej, jako wstępu do rozważań prowadzonych w dalszych rozdziałach pracy.

Rozdział III (*Algorytmy i sztuczna inteligencja w świetle zakazu wielostronnych praktyk ograniczających konkurencję*) zawiera rozważania w zakresie szczegółowej oceny prawnej prezentowanych w doktrynie wariantów zakłóceń konkurencji rynkowej, do których może dojść w związku z wykorzystaniem przez przedsiębiorców algorytmów komputerowych i sztucznej inteligencji. Rozdział ten obejmuje nadto próbę subsumpcji wskazanych wyżej stanów do obowiązujących przepisów prawa ochrony konkurencji dotyczących

antykonkurencyjnych porozumień przedsiębiorców, a w rezultacie ocenę adekwatności regulacji prawnych w tym zakresie do identyfikowanych stanów faktycznych. W rozdziale tym formułuje się nadto - o ile dostrzeżono taką możliwość - propozycje metod stosowania obowiązujących regulacji prawa ochrony konkurencji do kategorii stanów faktycznych, które wywołują w tym zakresie komplikacje. W rozdziale tym wskazuje się także przypadki, które nie poddają się skutecznej subsumpcji do obowiązującego stanu prawnego oraz dokonuje oceny implikacji tego stanu.

Rozdział IV (*Algorytmy i sztuczna inteligencja w świetle zakazu jednostronnych praktyk ograniczających konkurencję*) obejmuje działania analogiczne do podjętych w ramach rozdziału III, lecz w odniesieniu do zakazu jednostronnych praktyk przedsiębiorców polegających na nadużywaniu pozycji dominującej. W zakresie niniejszego rozdziału pomieszczono także rozważania nad znaczeniem algorytmów komputerowych i sztucznej inteligencji oraz wykorzystywanych przez nie danych jako czynników wpływu na pozycję rynkową przedsiębiorców.

Rozdział V (*Algorytmy i sztuczna inteligencja w świetle mechanizmu kontroli procesów koncentracyjnych*) poświęcono badaniu, jakie problemy w sferze kontroli koncentracji mogą wiązać się z wykorzystaniem przez przedsiębiorców systemów algorytmów komputerowych oraz sztucznej inteligencji jako narzędzi kreowania i realizacji strategii rynkowej oraz jako komponentów oferowanych przez nich produktów lub usług. Badaniem objęto także potencjalne negatywne dla konkurencji skutki koncentracji przedsiębiorców korzystających ze wskazanej wyżej technologii. Badania przeprowadzono przy uwzględnieniu zasad i metodyki prowadzenia przez organy ochrony konkurencji *ex ante* kontroli koncentracji przedsiębiorców oraz oceny potencjalnych skutków koncentracji dla konkurencji. Rozdział ten obejmuje także próbę oceny adekwatności obowiązujących regulacji prawnych oraz wspomnianych wyżej zasad i metodyk do zidentyfikowanych okoliczności faktycznych procesów koncentracji przedsiębiorców obejmujących wątek algorytmów i sztucznej inteligencji.

Rozprawę kończą wnioski ogólne (w tym wnioski *de lege ferenda*) uwzględniające najważniejsze ustalenia dotyczące tematu rozprawy, odnoszące się do podstawowego pytania o wyzwania, jakie mogą wynikać z powszechnego stosowania technologii algorytmicznej i sztucznej inteligencji w działalności gospodarczej przedsiębiorstw oraz ocenę, czy obecny stan prawa konkurencji jest adekwatny do zidentyfikowanych wyzwań.

Niniejsza praca uwzględnia stan prawny obowiązujący w dniu 17 lutego 2024 r.

M. Wolan

Szczecin, dnia 22.05.2024 r.